

EVEN WENNEN:

JE KIND AAN HET STUUR EN JIJ OP DE ACHTERBANK

Leerling Cathelijne Ernst (midden) en mentor Marc Poorter (rechts).

Als een leerling naar de middelbare school gaat, verandert er veel. Voor de leerling én voor de ouders. Misschien wel het beste voorbeeld is het *driehoeksgesprek*. Dan blijkt ineens je kind aan het stuur te zitten, terwijl jij als ouder op de achterbank mag plaatsnemen. Zo omschrijft Marc Poorter het driehoeksgesprek. Hij vindt het "een mooi systeem".

Marc Poorter is docent economie en bedrijfseconomie en mentor, coördinator van de vwo-bovenbouw en vertrouwenspersoon. Hij komt uit het bedrijfsleven, maar stapte over naar het onderwijs om meer mee te krijgen van het opgroeien van zijn kinderen. De eerste dag als docent wist Marc dat hij zijn bestemming had gevonden. "Dat was in 3-bb/kb, helemaal geweldig! Als je een rare neus hebt, zeggen ze dat je een rare neus hebt. Maar ik merkte dat ik ze in beweging kon krijgen. Daar gaat het om. Tegenwoordig geef ik les in de vwo-bovenbouw. Dat zijn

heel andere leerlingen, maar net zo leuk." Marc is vanaf het begin ook mentor, wat hij heel waardevol vindt. "Het is fijn dat je wat kunt betekenen voor leerlingen. Vorig schooljaar kreeg ik bij de diploma-uitreiking een fles wijn van een leerling. Dat had niet gehoeven, maar zo'n blij van waardering doet wel iets met je."

TOTAAL ANDERE INSTEEL

Als mentor heeft Marc al veel driehoeksgesprekken gevoerd. Het driehoeksgesprek is op Candea wat vroeger de ouderavond was. Dan konden ouders tien minuten praten met een docent over hun kind. In de bovenbouw mocht de leerling meekomen, maar er werd nog steeds vooral óver in plaats van mét hem/haar gesproken. Driehoeksgesprekken hebben een heel andere insteek: de leerling heeft de regie en vertelt aan de ouders en de mentor wat goed en minder goed gaat op school en waar hij/zij hulp bij nodig heeft. Marc is enthousiast over het driehoeksgesprek. "Leerlingen moeten het gesprek zelf voorbereiden

'JE LEERT KRITISCH OP JEZELF TE ZIJN'

Cathelijne Ernst zit in 6-vwo. Wat zijn haar ervaringen met driehoeksgesprekken? "Ik denk dat het goed is dat het initiatief bij de leerling ligt, want dan wordt het niet zo'n klaagurtje van ouders. Zo van 'dit gaat niet goed en dat gaat niet goed'. Maar ik denk dat het driehoeksgesprek in de lagere leerjaren beter werkt. Je wordt gedwongen om na te denken over hoe je functioneert op school en waarom dingen wel of niet goed gaan. Je leert kritisch op jezelf te zijn. Later is het effect minder, want dan weet je het wel. Ik bedoel: ik heb moeite met bedrijfseconomie en daar moet ik dus extra hard voor werken. Dat weet ik en dat weten mijn ouders en mijn mentor ook. Het heeft niet zoveel zin om het daar steeds opnieuw over te hebben."

aan de hand van een instructie. Tijdens het gesprek zijn zij *in the lead*. Dat dwingt leerlingen om zelf na te denken over hoe het gaat op school, waardoor ze beseffen dat het over hún toekomst gaat. Dat is het mooie aan dit systeem: je zet ze achter het stuur." Marc benadrukt dat het driehoeksgesprek in de onderbouw anders is dan in de bovenbouw. "Leerlingen moeten ontdekken wat er van hen verwacht wordt. Dus in het begin zijn ze passief en hebben ze de instructie ook echt nodig. In de bovenbouw staat er minder druk op. Dan zijn leerlingen bijna of helemaal volwassen."

GESPREK NIET OVERNEMEN

Het is belangrijk dat de mentor en de ouders het voortouw bij de leerling laten. "Je moet het gesprek niet overnemen, maar ik heb als mentor natuurlijk een lijstje dat ik besproken wil hebben. En als een leerling zit te vertellen dat het bij wiskunde zo lekker gaat, terwijl hij er al vier keer is uitgestuurd, dan moet je toch wel even bijsturen. Ik let ook op dat het niet alleen over cijfers gaat, maar ook over hoe leerlingen in hun vel zitten op school."

Voor ouders is het driehoeksgesprek zeker in het begin wennen. "Je kind zit ineens aan het stuur en jij zit op de achterbank. Maar de meeste ouders vinden het leuk om hun kind in die rol te zien. En ik zorg ervoor dat ze hun inbreng kunnen hebben. Dat is niet zo moeilijk, want het komt zelden voor dat een leerling tien minuten onafgebroken aan het woord is." Marc wijst erop dat ouders die vragen hebben of zich zorgen maken over iets ook altijd kunnen mailen met de mentor. "Indien nodig is een telefonische afspraak snel gemaakt."

'ONTKENNEN DAT PESTEN GEBEURT, LOST HET NIET OP'

Het is een lastig onderwerp voor scholen. Het liefst wil je zeggen dat het niet voorkomt, maar dat zou onzin zijn. Iedere school heeft te maken met pesten - want daar hebben we het over - dus ook Candea. Volgens Edwin Willemsen is het tegengaan van pestgedrag een verantwoordelijkheid van de school én de ouders: "We moeten het samen doen, anders lukt het niet."

Edwin Willemsen is coördinator van leerjaar 1. Dat is als het gaat om het voorkomen van pesten misschien wel het belangrijkste leerjaar. "Kinderen maken een nieuwe start. Dan moeten ze hun plek in de groep vinden, de haantjes-de voorste en de leerlingen die liever op de achtergrond blijven. Zo'n haantje-de-voorste kan een heel leuk kind zijn, maar het kan ook een kind zijn dat zichzelf op een voetstuk zet door een ander klein te maken. Vaak moet stoer gedrag de eigen onzekerheid compenseren."

VANAF DAG ÉÉN

Candea probeert dat soort situaties letterlijk vanaf dag één te voorkomen. Edwin: "De eerste twee dagen werken we veel in kleine groepjes, zodat leerlingen op hun gemak zijn in hun nieuwe omgeving. Dat breiden we uit totdat iedereen zich veilig voelt in de klas als geheel."

In de eerste periode is er ook een theatervoorstelling over pesten. Na afloop praat de mentorklas verder en worden gedragsregels afgesproken. De mavo/havo-klassen hebben het eerste halfjaar *sociale vorming* op het rooster staan. De sfeer in de klas blijft het hele eerste leerjaar een vast onderwerp in iedere mentortles. "Het is een intensieve aanpak, maar je plukt er de vruchten van in de hogere leerjaren."

column

WEET JE NOG?

Klimaatverandering, oorlog in Europa, stikstofcrisis... een greep uit de zorgen van deze tijd. Wat betekent het voor jongeren om nu op te groeien? Soms denk ik met weemoed terug aan mijn eigen zorgeloze jeugd in de seventies en eighties. Heerlijke jaren! Maar als ik dan wat langer nadenk, begin ik toch te twijfelen. Er was een oliecrisis, massale werkloosheid, de koude oorlog, kruisraketten en Tsjernobyl. Vreemd dat dat in mijn herinnering zo ver is weggezak. Waaraan ik terugdenk: een fijne familie, een leuke school, vrienden, voetballen, muziek... Ik had het fijn - met alle puberissues - in een moeilijk tijd-gewricht. Mijn jeugd gun ik de jongeren van nu ook. School kan veel betekenen. Daar zijn je vrienden, daar klik je met leraren, daar leer je voor het leven. Hopelijk kijken onze leerlingen later net zo terug op hun jeugd als ik. En klinken klimaatverandering, oorlog en woningcrisis dan net zo ver weg als massale werkloosheid, kruisraketten en Tsjernobyl.

DRS. L.H.M. (LÉON) LUCAS (rector)

AGENDA

Week 40 (2 t/m 6 okt.). Driehoeksgesprekken 3- en 4-bb/kb/mavo. Stageweek 4-bb/kb. Cito-toetsen 1-kb/mavo. 2 okt. Toetsvrije dag. 3 okt. Sportoriëntatie 5-havo/6-vwo (vanaf 14.15 uur). 9 t/m 13 okt. CAN-week. Kamp 1-bb/kb/mavo. Cito-toetsen 1-bb/kb/mavo en 1-mavo/havo/vwo. Stageweek 4-bb/kb. Werkweek 4-mavo. 10 okt. Herkansingen 4-bb/kb. 16 t/m 20 okt. Herfstvakantie. 23 okt. Toetsvrije dag 1, 2 en 3. 24 okt. Sportoriëntatie 5-havo/6-vwo (vanaf 14.15 uur). 27 okt. Halloweenfeest 1 en 2 (19.30-22.00 uur).

in the picture

'ENGELSEN SPREKEN LATIJN, ALLEEN WETEN ZE DAT NIET'

Julian van Haeren geeft klassieke talen. Hij vindt zichzelf een bevoorrecht docent, omdat hij werkt met leerlingen die echt voor zijn vak kiezen: "Ze willen graag en ze kunnen het aan. Dat is fijn werken voor een docent."

Julian heeft zijn eerste jaar op Candea erop zitten en het is hem méér dan goed bevallen. "De collega's zijn behulpzaam en de sfeer is warm. De leerlingen zijn spontaan. Je hebt snel contact. Je merkt wel dat Candea een streekschool is. Het is gemoedelijk." Moet hij één minpuntje moet noemen, dan is dat het ontbreken van een tweede docent klassieke talen om mee te sparringen. Het voordeel is dat hij helemaal kan werken volgens zijn eigen visie. Dat betekent: Latijnse teksten echt lezen in plaats van woord voor woord vertalen. "Alsof het een Engelse tekst is, dus begrijpen wat er staat, ook als je niet alle woorden kent." Voor de leerlingen was dat wennen. "We hebben best wat discussies gehad, maar dat is positief. Leerlingen mogen kritisch zijn op hun docent."

BETER TAALBEGRIIP

Het mooie van zijn vak is volgens Julian de combinatie van taal, geschiedenis en cultuur. "Latijn is een totaal andere taal, waardoor je taalgevoel en taalinzicht ontwikkelt en leert andere talen beter te doorgronden. Vooral Frans, Spaans, Italiaans en Engels. Ja, Engels ook. Ik zeg altijd 'Engelsen spreken Latijn, alleen weten ze dat niet'. Het Nederlands staat verder van Latijn af." En dan de klassieke cultuur en geschiedenis. "Het Romeinse Rijk bestaat al 1500 jaar niet meer, maar invloeden zijn nog dagelijks voelbaar. Het is heel interessant en leerzaam om de manier waarop zij aankeken tegen dingen, zoals slavernij of genderongelijkheid, te vergelijken met de wereld van nu. Dan ga je anders kijken naar onze samenleving."

VOLWAARDIG DIPLOMA

Soms wordt gedacht dat je voor het gymnasiumdiploma naar een *categoraal* gymnasium moet, oftewel een school met alleen maar gymnasium. Dat klopt niet, vertelt Julian: "Wie klassieke talen als examenvak kiest, moet in heel Nederland aan dezelfde examennormen voldoen, of je nu op een categoraal gymnasium zit op een scholengemeenschap. Je krijgt op Candea dus een volwaardig gymnasiumdiploma." Volgens Julian heeft een scholengemeenschap het voordeel dat het vak klassieke talen altijd een positieve keuze is. "Zit je op een categoraal gymnasium en je vindt er niets aan of het is te moeilijk, dan moet je doorbijten óf naar een andere school. Ik heb dit jaar veertien leerlingen in de tweede klas. Dat is echt veel. Ze willen graag en ze kunnen het aan. Dat is fijn werken voor een docent."